
Dagtilbud er underlagt en stram tidsstyring og PISA-tænkning, men læring er mere end det målbare. Nyt forskningsprojekt viser, at pædagoger bruger tiden med børn anderledes, **hvis de udvider deres syn på, hvad læring er.**

SKAB TID TIL NÆRVÆR

Af ANNETTE HAUGAARD

Grannåle, myrer og ru træstammer ligger i skovbunden, hvor fire små børn er gået på opdagelse. Deres dagplejer tager en iPad frem og filmer. En af drengene går hen til hende. »Her står jeg,« siger han og kigger roligt ind i kameraet. »Ja... Her står du,« svarer dagplejeren og spejler drengens stemmeleje. Deres øjne mødes et kort øjeblik.

Episoden varer kun et par sekunder, men det er ifølge ph.d. Lone Svinth nok til, at der skabes et særligt møde mellem de to, og at drengen oplever, at han har værdi som netop den, han er. For det tager ikke nødvendigvis lang tid at møde barnet i dets væren og derved bibringe barnet erfaringer, der er mindst lige så vigtige som det at få kendskab til farverne og at lære at stå på et ben.

Et nyt forskningsprojekt viser, at pædagogisk personale bruger tiden med børn anderledes, når de bliver bevidste om, at læring ikke kun handler om færdigheder og kompetencer, men også om det at blive til som menneske. Når læring anskues som tilblivelse, giver det god mening at gøre op med den stramme tidsstyring, der deler børns dag op i måltider, bleskifte, leg og voksenstyrede aktiviteter, der helst skal munde ud i synlige kompetencer. Øjeblikket og mødet mellem voksen og barn får en anden og vigtigere betydning.

»Det intense møde mellem dreng og dagplejer varer kun et splitsekund, men det bliver muligt for drengen at opleve, at han kan være tryk sammen med en voksen, der ser ham og tillægger ham værdi som menneske. Tid og minutter er ikke afgørende for nærvær. Større betydning har det, at den voksne er åben og fleksibel, og at hun har modet til

at holde sig selv lidt tilbage og dvæle ved det, der sker lige nu og her,« siger Lone Svinth.

Både fordybelse og sekunder er tid

På oldgræsk havde man to ord for tid.

Kairos var den subjektive tidsenhed, som beskrev øjeblikke af særlig gunstig intensitet og fordybelse i nuet, mens *kronos* var den objektive tidsinddeling i sekunder. I forskningsprojektet 'Barnet i Centrum' arbejder Lone Svinth med den samme forståelse, når pædagoger og dagplejere fra 18 kommuner undersøger, hvordan nærvær og samspil kan få fylde i deres hverdag.

»Vi kan se, at pædagogisk personale prioriterer deres tid med børn anderledes, når de får blik for, at læring ikke bare er at tilegne sig færdigheder, men også at blive til som menneske på et dybere plan, der handler om identitet og dannelse,« siger Lone Svinth og nævner det lille videoklip med dagplejeren og drengen

som eksempel på nærvær. Men det kunne sagtens have udviklet sig til noget andet.

»Man kunne godt forestille sig en voksen, der havde mødt den lille drengs bemærkning med en opfordring til, at han skulle sige sit navn og fortælle, hvor de var. Så var øjeblikket blevet et projekt, der ikke bekræftede ham i hans væren, men handlede om at præstere,« siger Lone Svinth.

At lære at være med mariehønen

For nærvær handler ikke bare om at have tid nok, men også om at bruge tiden på nye måder. En vuggestue i projektet har for eksempel eksperimenteret med at løsne op for tidspunktet for frokost, så det bliver lettere at følge børnenes initiativer og engagement fra dag til dag.

»Hvis man som voksen mentalt og kropsligt er rettet mod, at madpakkerne skal frem om ti minutter, er det vanskeligt at være nærværende til stede i det, der foregår lige nu og her,« siger Lone Svinth.

Et mødeøjeblik opstår for eksempel, når den voksne opdager, at der er noget på færde, som hun/han ikke forventede eller havde planlagt. Det kan være børn, der ser en mariehøne i

»Hvis man som voksen mentalt og kropsligt er rettet mod, at madpakkerne skal frem om ti minutter, er det vanskeligt at være nærværende til stede i det, der foregår lige nu og her.«

Forsker Lone Svinth

græsset på vej til søen og sammen med den voksne bruger tiden på at studere den frem for at gå ned og fodre ænder som planlagt.

»Det kræver, at man stiller sig åben over for barnets initiativ og er i stand til at gribe øjeblikket og justere sit oprindelige mål. Det kan man bedst, hvis man har erfaring med, at tilstedeværelse i nuet kan skabe intense møder mellem voksen og barn, som får betydning for barnets tilblivelse,« siger Lone Svinth.

Hun understreger, at der ikke er en modsætning mellem at lære færdigheder og lære at være – begge dele er småbørn eksperter i.

»Det er sammenvævede processer, hvor du sagtens kan formidle viden om mariehøns og

fascineres over dyret sammen med barnet, imens du giver barnet erfaring med at have værdi som lille menneske i et fællesskab,« siger Lone Svinth.

Nærvær i garderoben

En anden vuggestue i projektet har opdaget, at de kan forvandle den ofte kaotiske tid i garderoben til en nærværende stund ved, at kun én voksen og fire børn klæder sig på, imens en kollega læser historie for de andre på stuen.

»Det tager samlet ikke længere tid, men der er et andet samspil i den lille gruppe. Der er ofte nogle automatreaktioner med, at 'puha det er alt for tidskrævende at gøre noget på en anden måde', men man kan arbejde med tid på mange måder. Åbenhed og nysgerrighed over for detaljerne i det pædagogiske arbejde kan gøre det muligt at iagttage den betydning, samspillet har fra øjeblik til øjeblik,« siger Lone Svinth.

Alligevel understreger hun, at muligheden for at skabe nærvær er presset af de økonomiske og politiske rammer for pædagogisk arbejde.

»Der er grænser for, hvor meget man kan skære ind til benet, før der ikke er bemanding nok til at gøre mødeøjeblikke muligt. Og så lider 0-6-års området under krav om effektmålinger og en PISA-tænkning, der kan afføde skolastisk undervisning i dagtilbudene. Men der er ikke forskningsmæssigt belæg for, at pædagogisk tilrettelagte aktiviteter per definition rummer større læringspotentiale end andre aktiviteter. Det er kvaliteten af de processer, der foregår, som er afgørende,« siger Lone Svinth. ■

LONE SVINTH

Ph.d. og videnskabelig assistent på Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU). Hun forsker i samspil og læring i dagtilbud og er laboratorieleder i det toårige projekt *Barnet i Centrum*, hvor hun, Ole Henrik Hansen og Anders Skriver Jensen sammen med pædagoger og dagplejere fra 18 kommuner undersøger og udvikler pædagogisk kvalitet på 0-3-års området.